

Skúlapolitikkur í Føroyum

Skúla- og útbúgvingarspurningar hava seinnu árin ferð eftir ferð verið orsök til politiskar kreppur í Føroyum. Vit hava sæð neyðloysnir, hoyrt hóttanir um samgonguslit og upplivað samgonguslit.

Samgongan, ið sat til valið í 1988, fekk við nógvum stríði viðtikið tann sonevnda skúlapakk-an, ið var ein neyðloysn, sum ásetti at ymsir skúlar skuldu bytast so nógunda javnt kring landið, og samgongan, sum sat fyrra hálvár 1989, slitaði vegna ósemju um ein skúli skuldi flytast nakrar hundrad metrar ella ikki.

Hvussu ber tað til, at skúlapolitikkurin elvir til so nógv stríð? At fólk hava áhuga fyri og mein-ingar um eitt samfelags-mál átti at verið gott, og tað mest trúliga skuldi verið, at okkurt skilagott spurdist burtúr, men so er tíverri ikki við skúla-politikki okkara.

Í figgjarlógaruppskotin-um, sum nú er lagt fram, verður jonglerað runt við skúlum, sum eru teir bóltar ella spælikort. Ikki kann sigast annað, enn at seinasta uppskot lands-stýrisins, um at niður-leggja HF-útbúgvingina og Tekniska skúlan í Klaksvík, og at flyta Maskinskúlan í Havn til

Klaksvíkar, kom heilt óvart á fólk, og tað er sjálvsagt, at fólk spyrja, hvi hetta verður gjørt.

Um hesi uppskot byggja á skilagóðar fyri-reiðingar og nýggjar ætlanir á skúlapolitiska økinum, er ikki gott at vita. Í fylgju skjalunum til figgjarlógina eru so ongar grundgevingar fyri hesum.

Í viðmerkingunum til figgjarlógina verður sagt, at hesar umleggingar koma at spara landskassanum fyri góðar 51 mió. kr. í útreiðslum, og at tað kostar bert ½ mió. kr. at flyta Maskinskúlan til Klaksvíkar. Kostar tað einki at flyta hinar útbúgvingarnar úr Klaksvík? Hvussu við ferðaútreiðslum til næmingarnar, nú teir skulu ferðast til Gøtu hvønn dag, og løn í uppsagnartíðini til lærararnar í Klaksvík, nú skúlin verður niðurlagdur.

Og hvussu skal tann hálsa milliónin til maskinskúlan nýtast? Skal peningurin nýtast til gjald fyri at flyta teknisku útgerðina norður, til at innrætta serhølini fyri, til at byggja uppi skúlan, so pláss verður fyri øllum næmingunum, til meirútreiðslurnar hjá næmingunum, ið nú noyðast at etablera seg av nýggjum, til útbúgving og eftirútr-

búgving av lærarum í Klaksvík, til endurgjald fyri dupult húsarhald hjá lærarunum ella til biðupening og løn í uppsagnartíðini til tey, ið nú starvast á skúlanum, men ikki kunnu flyta til Klaksvíkar. Hetta eru so nakrar av útreiðslunum, sum í 1991 kunnu standast av at flyta Maskinskúlan, og eg man helsi eisini hava gloymt okkurt.

Eitt er í hvussu so er vist, at tann hálsa milliónin verður smábýtt. Nei, í 1991 verður eingin sparing av at flyta Maskinskúlan, og tað fara helst at ganga fleiri ártíggjur, áðrenn ein møguligur vinningur fer at visa seg.

Eftir mini meting hava vit hóast alt góðar skúlar í Føroyum, og i mun til fólkatalið er tað heilt ótrúligt, at vit kunnu hava so nógv útbúgvingartilboð.

Men tað er mark fyri, hvat vit kunnu gera, og tað er neyðugt, at vit hugsa meira í heildum heldur enn í einstokum leysum skúlum. Vit mugu gera av, hvussu væl útbýgdan skúla vit skulu hava, hvørjar útbúgvingar skulu vera og hvussu tær skulu samskipast, vit mugu hugsa um stöði og góðsku í útbúgvingunum, og vit eiga at taka støðu til, hvussu nógv vit vilja gjalda fyri skúlar og út-

búgvingar í Føroyum.

Tá vit hava tikið hesar avgerðir, eiga vit at gera av, hvørjar skúlar skulu liggja hvar. Skipanin vit hava við fólkaskúlanum er góð. Vit hava barnaskúlar í øllum bygðum, og framhaldsdeildirnar eru spjaddar so, at øll kunnu búgva heima hesi 2-3 árin. Bert útoygjgarnar hava verið eftir, men nú er skipað so fyrri, at næmingar kunnu ganga í framhaldsdeildina úti á småplássunum.

Seinnu árin hefur verið nógv tosað um útbúgvingartilboð til tey 16-19 ára gomlu. Fleiri nevndir hava sitið og arbeitt við hesum málum, og drúgv álit eru skrivað, har nógv góð uppskot eru sett fram. Men tó má sigast, at alt hetta arbeiði er ógvuliga nógv merkt av, at vit hugsa í teimum skipanum, sum vit longu hava. Hesar eru, um vit vilja viðganga tað ella ei, í støran mun tær somu, sum danir hava ella hava havt.

Útbúgvingartilboðini til tey ungu eru býtt upp í gymnasialu útbúgvingarnar, handilsskúlaútbúgvingar og lærlingaútbúgvingar. Tó er ávis samskipan millum tær báðar seinnu. Men hetta er eisini eftir danskari fyrmynd.

Nú fyrri stuttum kom álit frá nevnd, ið hefur arbeitt við gymnasialu útbúgvingunum. Har verða sett fram fleiri uppskot til broytingar, og sambært landsstýrismanninum í skúlamálum, er ætlanin at gera broytingar í studentaskúla- og HF-útbúgvingarnar longu til komandi skúlaár. Grundgivið m.a. í tí, at danir hava broytt teirra útbúgvingar.

Tá nú broytingar skulu gerast, er so ikki rætta lótan komin til at gera okkara egnu útbúgvingartilboð til tey ungu, so tey passa til okkara búseting og figgjarorku. Vit eru so fámént, og tí er tað skeið at byta tey unge upp í avskornar bólkir, ið kenna litið til hvønn annan, sum núverandi útbúgvingartilboðini gera.

Sjálvsagt er tað týðningarmikið, at vit í sambandi við hesar broytingar ansa eftir, at stöðið í útbúgvingunum verður minst líka høgt sum nú.

Tá vit hava gjørt hetta verður eisini lættari at gera av, hvussu útbúgvingarnar skulu leggjast kring landið, og tær eiga at liggja so fyrri, at flest møgulig ung kunnu búgva

Tað vit uppliva nú er, at avgerðir um okkara skúla- og útbúgvingarpolitikk verða grundaðar á møguligan lotuvinning í sambandi við eitt figgjarlógaruppskot. Hetta hefur fort við sær, at skúlasapur okkara verður vánaligur, uttan samskipan og alt ov kostnaðarmikil.

politisk viðmerking

heima hesi ár.

Neyðugt er eisini at gera eina heildar- og langtíðarætlan fyri tær hægri útbúgvingarnar, og eisini í hesum eiga vit at hugsa um, hvussu tær og um tær kunnu samskipast, so vit sleppa undan leysum endum og blindtarmum. Tað er kanska ikki rætt her og nú at siga, hvar viðari útbúgvingarnar skulu vera, men helst er tað ikki rætt at spjaða tær ov nógv.

Eitt er í hvussu so er vist, vit mugu halda upp at við hesum arbeiðsháttinum, har eingin veit, um hann er keyptur ella seldur, hvørki næmingar, foreldur, lærarar, skúla-myndugleikar ella komm-unur.

Tað vit uppliva nú er, at avgerðir um okkara skúla- og útbúgvingarpolitikk verða grundaðar á møguligan lotuvinning í sambandi við eitt figgjarlógar-

uppsko. Hetta hefur við sær, at skúlasapur okkara verður vánaligur, uttan samskipan og alt ov kostnaðarmikil.

Ein góður skúli líka frá byrjan av og upp eftir er fyriritreyn fyri, at vit í komandi tíð kunnu klára at livbjarga okkum bæði figgjarliga og mentunarlíga.

Marita Petersen

**Sjálvandi
fært tú
eisini
bíligari
ferðaseðlar
frá okkum**

Atlantic Airways

VÁGA FLOGHAVN - FR-380 Serváður - Tlf. 33344